

Set i bakspejlet – livet som ph.d.-studerende

– En personlig beretning

Charlotte Lindvang *ph.d. i musikterapi. Privatpraksis og freelance undervisning. Kontakt: chli@mail.tdcadsl.dk, www.charlottelindvang.dk*

En lang rejse

I det følgende vil jeg fortælle om, hvordan det har været for mig at være ph.d.-studerende gennem 4 1/2 år. Jeg beskriver ikke mit projekt i denne tekst. Har du lyst til at se eller læse min afhandling, kan den downloades fra forskerskolens hjemmeside: <http://www.mt-phd.aau.dk/PhD+Theses/>.

En kollega og jeg havde været ansat i tidsbegrænsede musikterapistillinger i hospitalspsykiatrien i knap 2 år, og vi havde skrevet 2 omfattende dokumentationsrapporter, da vores stillinger alligevel, trods anstrengelserne, blev sparet væk. Jeg besluttede efterfølgende at søge et ph.d.-stipendium ved AAU. Jeg var interesseret i at kvalificere mig som forsker, og jeg havde meget lyst til at fordybe mig i et musikterapeutisk emne som havde min basale interesse, nemlig betydningen af studerendes egen-erfaring og praksis-læring i forhold til at udvikle (musik)terapeutiske kompetencer.

Det viste sig at være en krævende proces at udvikle en projektbeskrivelse, der var tilstrækkelig kvalificeret til at give mig det stipendium, jeg drømte om. Når jeg tænker på, hvor relativt lidt jeg vidste om forskning på daværende tidspunkt, så er det ikke underligt, at det var en udfordring at leve op til kravene om at uddybe emnet, opstille forsknings-spørgsmål og komme med forslag til metoder – og så endda på engelsk.

Efter det første halve års ansættelse skulle der afleveres en udvidet projektbeskrivelse, hvor den indledende ansøgning (der førte til stipendiet) blev uddybet. Det var benhårdt arbejde at skrive den udvidede projektbeskrivelse, som både skulle indeholde en litteratur-gennemgang, en uddybning af forskningsspørgsmålene, præcisering af metoderne til dataindsamling m.m. 5 professorer og uddannelsesledere fra forskellige steder i verden læste og opsummerede deres kritik og gode råd i en udtalelse. Jeg brugte en del tid på, at bearbejde den feedback jeg fik, og det gav mig faktisk et vældigt løft og skub fremad, sådan at jeg med større sikkerhed kunne "tage en mindre bid af kagen", som én af bedømmerne udtrykte det. Med andre ord; jeg havde slået et stort brød af et projekt op i begyndelsen, og nu gjaldt det om at vælge fra og afgrænse for at et realistisk projekt kunne gennemføres inden for den normerede tid.

Jeg har oplevet hele ph.d.-forløbet som en lang rejse, delt op i etaper og med mange milepæle undervejs. Det har været umuligt at planlægge alt fra begyndelsen. Forskningsprocessen fordrer åbenhed og konstant refleksiv virksomhed. Min idé og mit design udviklede sig løbende, blev skåret til, ændrede sig efter omstændighederne – tusind valg blev truffet, og projektet blev gradvist mere og mere samlet som tiden gik.

De mange udfordringer

Et ph.d.-forløb giver rig lejlighed til at danse med sin præstationsangst, hvis man har en sådan, men samtidig også for at styrke evnen til at have et fast greb om sig selv. Det er nemlig en vigtig del af forløbet at arbejde med at stå frem og formidle, både mundtligt og skriftligt. På samtlige ph.d.-kurser og seminarer jeg har deltaget i, både på AAU og i andre sammenhænge, har det enten været forventet eller i hvert fald muligt at fremlægge og dernæst få feedback på projektet eller dele af det. Det var lærerigt for mig at opdage, at det interessante var at lære noget af situationen, få noget med sig til det videre forløb – og ikke selve præstationen.

Det er under alle omstændigheder en stor udfordring at lære de færdigheder der skal til for at formidle – ikke mindst den skriftlige del. Det er en opgave at udvikle tilstrækkeligt gode skrivefærdigheder på engelsk. Derfor er det en god idé at gå ind i at arbejde med det engelske sprog undervejs. Selv var jeg på et kursus på RUC og i den afsluttende fase fik jeg konsulent bistand.

Jeg vil tro at de fleste ph.d.-forløb er karakteriseret af, at det går op og ned. Der er perioder hvor man inspireret flyver derudaf, og det går efter planen. Det er fedt. Men der er også tider med modvind og uløselige problemer. Det var f.eks. en lettelse for mig at få mulighed for at interviewe hele ni musikterapi-studerende. Omvendt husker jeg det som virkelig forfærdeligt, da jeg havde foretaget et langt og dybdegående interview med en studerende, og bagefter opdagede at teknikken ikke havde virket – interviewet var ikke optaget og fandtes altså ikke længere...

Det har undervejs slået mig, hvor helt nødvendigt det har været at tolerere egne fejl, usikkerhed og følelsen af at sidde

fast, eller af at være stresset, fordi der aldrig er tid nok. Men det der for alvor gjorde livet svært for mig, mens jeg var ph.d.-studerende, var konfrontationen med alvorlig sygdom i min nærmeste familie. Flere gange har jeg fuldstændig sluppet projektet, dvs. jeg arbejdede ikke på det og det betød intet for mig sammenlignet med det andet jeg mødte. Men på en eller anden måde fandt jeg vejen tilbage, og fik samlet "barnet" op. Tak til Lars Ole som var min vejleder, og som støttede mig på en måde som hjalp mig videre i min 'bonding-process' med mit eget projekt.

Aalborg miljøet

Hvert halve år afholdes et forskerseminar for de ph.d.-studerende på AAU-forskerskolens musikterapiprogram. Seminaret varer 6-10 dage, og er indholdsmæssigt sammensat af bl.a. gæsteforelæsnings, fremlæggelser fra ph.d.-studerende, diskussioner, et eller to ph.d.-forsvar samt diverse sociale begivenheder. Det er en unik gruppe, hvor alle deltagere kommer med vidt forskellige kulturelle og uddannelsesmæssige baggrunde, men med faget musikterapi og forskningsinteressen til fælles. De mange projekter er forskellige både i forhold til fokus og metoder. Det har været spændende og inspirerende at følge med i den udvikling, der har været for den enkelte ph.d.-studerende på vejen frem mod et færdigt projekt.

At forske handler om at tilegne sig forskerfærdigheder, at udvikle viden, at reflektere over viden og ikke mindst om at dele viden. Det gjorde dybt indtryk på mig at læse den danske filosof Hans Fink som skriver et sted, at det er med viden som med kærlighed, – den bliver større af at blive delt. Det tænkte jeg meget over, og jeg

tror at drivkraften i forhold til at gennemføre et ph.d.-projekt, udover den gevinst som er forbundet med personlig læring og udvikling, kan ligge i trangen til at bidrage med viden indenfor et emne man brænder for. Et ph.d.-projekt er dog på mange måder et solo-projekt som i øvrigt fordrer talent for planlægning og strukturering samt en god portion selvdisciplin. Og ind imellem har jeg oplevet det som ekstremt kedeligt at arbejde så meget alene. Jeg har savnet synergien som kan opstå i samarbejdsrelationer, og jeg har undret mig over, hvorfor ph.d.-projekter ikke kan laves i teams. Det er derfor min erfaring, at professionelt netværk samt delta-

gelse i kurser og konferencer er essentielt for at blive intellektuelt og menneskeligt stimuleret, og holde en på sporet, og for at vedligeholde eller udvikle opfattelsen af ens eget arbejde som meningsfuldt. Ligesom det er væsentligt at vejledningen fungerer. I bedste fald er vejlederen en tro følgesvend på rejsen der kan støtte navigeringen undervejs. Mange ph.d.-studerende vælger at have to vejledere, sådan at de kan supplere hinanden. Det har jeg ikke haft behov for. Jeg har oplevet, at hvert vejledningsmøde gav ny energi og ledte mig frem til en milepæl. Et punkt hvor jeg kunne tage beslutninger, og det atter rykkede.

At nå i mål

Der er ikke andre der kan følge ph.d.-projektet til dørs end en selv. Jeg nåede til det punkt, hvor jeg mærkede at der ingen vej var udenom, nu måtte jeg færdiggøre hvad jeg havde sat i gang for snart 5 år siden. Uanset følelsen af at der stadig var meget, jeg ikke følte mig klog på eller sikker på. Jeg erkendte nu med ro i sindet,

at sådan vil det altid være (for mig). De sidste måneder inden afleveringen udgjorde en vulkanagtig arbejdsindsats. Det var meget hårdt, men også fantastisk spændende at være inde i denne slutspurt – de mange tråde samlede sig til en ny helhed. Jeg tænker tilbage på det med et gys i maven og samtidig en form for jubel. Da jeg nærmede mig forsvaret i april 2010 hang den islandske askesky over Europa, og vi vid-

ste ikke om forsvaret kunne gennemføres, idet 2 af bedømmerne kom fra udlandet. Det var en situation jeg IKKE havde haft fantasi til at forestille mig. Men på forunderlig vis nåede de fleste ph.d.-studerende og alle tre bedømmere frem til Ålborg på dagen, hvor forsvaret skulle finde sted, og det blev en uforglemmelig dag for mig. Dybt taknemmelig over hullet i askeskyen og synet af alle ansigterne, lagde jeg et stykke

arbejde frem til offentligt skue. Og jeg følte mig denne dag fuldstændig forankret i den faglighed, som jeg havde bygget op gennem projekt-forløbet. Jeg blev opfattet og jeg blev udfordret af professionelle musikterapeuter, der havde læst det HELE! Til slut: den bløde hat fra Tony Wigram, som markerer ph.d.-graden, samvær med kolleger, familie og venner i en ubeskrivelig bølge af glæde og forløsning!

Krav og proces i et ph.d. forløb

Indenfor det første halve år skal der udarbejdes en “udvidet projektbeskrivelse”, som skal skrives på engelsk og bedømmes af et internationalt forskerpanel. Hvert halve år skal der udarbejdes en “halvårsrapport” som skal godkendes af vejlederen og Institutlederen.

Hvert halve år afholdes et forskerseminar for de ph.d.-studerende på forskerskolen på AAU.

Der er afsat 50 Arbejdstimer til vejledning pr. (fuldtids)-semester. Det forventes, at den ph.d.-studerende deltager i relevante kurser, workshops samt i internationale konferencer.

Det forventes, at den ph.d.-studerende arbejder med skriftlig formidling i løbet af forskningsprocessen herunder artikelskrivning.

Alle aktiviteter foregår på engelsk og der opfordres til, at afhandlingen skrives på engelsk. Ph.d.-forsvaret finder sted 3 mdr. efter aflevering af afhandlingen. Forinden skal bedømmelsesudvalget have indstillet til universitetet, at ph.d.-afhandlingen er egnet som baggrund for tildeling af ph.d.-graden.

Afhandlingen bedømmes af én intern og to eksterne bedømmere (alle med erhvervet ph.d.grad).